

A Tehetségpontok I. Országos Konferenciája
„A Tehetségpont-hálózat szervezésének kérdései” beszélgetés összefoglalója
Moderátor: Csermely Péter

A Tehetségpontok hálózatáról folytatott beszélgetésben először azt tekintettük át, hogy miért is van értelme a Tehetségpontoknak hálózatot kialakítani. E kérdésre való válaszkérésben az alábbiakra jutottunk:

- a Tehetségpontok hálózata ráirányíthatja a figyelmet olyan szakmai körök szervezésének igényére, amelyek új, eddig még a figyelem központjába nem kerülő szakmai tartalmak szerint szerveződnek, és ezért a tehetséggondozást általában is gazdagítják
- a Tehetségpontok egymásnak szakmai segítséget tudnak adni, a tehetséges diákok konkrét szakmai segítése mellett például a nyomon-követés, a mérés, a minőségbiztosítás kérdéseiben is
- a Tehetségpontok meg tudják osztani egymással a forrástalálásra kidolgozott módszereiket, lehetőségeiket
- a Tehetségpontok hálózata alkalmas a tehetséggondozással kapcsolatos szolgáltatások (pl. képzések, segédanyagok) minősítésére és a kiválóak reputációs mechanizmusának kidolgozására
- a Tehetségpontok hálózata jól szolgálja a tehetséggondozással kapcsolatos hírek terjedését is
- a hálózat fel fogja hívni a figyelmet más tehetséggondozó programok hiányzó kapcsolódási pontjaira
- a hálózat segítségével jobban felderíthetők lesznek azok a nem nyilvánvaló szinergiák, amelyekre a zenei képzésnek a mérnöki bonyolultságú rendszerek későbbi megértésére és kreatív tervezésére gyakorolt jótékony hatása egy igen jó példa
- a hálózat igen alkalmas lesz azoknak a továbbépülési pontoknak a felderítésére, amelyek ma még nincsenek bekapcsolva a Tehetségpontok közé, de ahol Tehetségpont szervezése kívánatos és egyben megoldható is lenne
- a Tehetségpontok hálózata nem áll meg a határoknál, hanem már ma is igen nagy értékei és természetesen kapcsolódó elemei a határon túli magyarság Tehetségpontjai.

A Tehetségpontok hálózatának átgondolása során az asztal második fontos témája az volt, hogy milyen módon tud egy ilyen hálózat jól és hatékonyan működni. Ebben a témakörben a fontosabb megállapításaink az alábbiak voltak:

- A hálózat minimum kétféle „dolog” terjesztésére kell, hogy alkalmas legyen, ezek egyike a tehetséggondozással kapcsolatos információk sokasága, a másika pedig a tehetséges gyermek maga.
 - A tehetséges gyermek továbbításával kapcsolatban ki kell dolgozni annak a módszertanát, hogy a tehetséges gyermekkel milyen jellegű információkat célszerű továbbküldeni. Ezek közül már most is kézenfekvők a következők. Miből derült ki a küldő Tehetségpont számára, hogy a gyermek tehetséges; mi a küldő Tehetségpont véleménye arról, hogy a gyermeket miben és hogyan kell fejleszteni (milyen segítséget keres); mi történt a gyermekkel eddig, milyen segítséget kapott meg már. Ha a „Milyen segítség kell?” kérdésre egy jó kulcsszó-rendszert sikerülne felállítani, akkor a „kiközvetítés” nemcsak a személyes ismeretségeken keresztül folyhatna (ami azonban soha nem lesz megkerülhető, és igencsak kívánatos), hanem egy automatikus központi számítógépes rendszeren keresztül is, amelybe a Tehetségpontok szakértelmét és fogadókészségét leíró kulcsszavak betáplálásra kerülnének.

- Az információk terjesztése esetén is a „címkézés” a legfontosabb feladat, hogy ne minden információval öntsünk nyakon minden tehetségpontot, hanem csak az jusson el oda amelyik ahova való. Ez megoldható egy a gyermekek esetén kidolgozott kulcsszó-rendszerrel (a kettő kellő ügyesség esetén igen nagymértékben át is fedhet egymással, azaz a gyermekek kulcsszó-rendszere az információs kulcsszó-rendszer része lehet), de ez a probléma ma már megoldható automatikus kereső mechanizmusokkal is, amelyek a Tehetségpontok leírásának szövegszerkezetéből indulnak ki, és csak az ezzel kellően magas hasonlóságot mutató szövegszerkezetű híreket továbbítják hozzájuk.
- A hálózat szerkezetének kérdéskörében az alábbi vélemények kristályosodtak ki.
 - Minden egyes Tehetségpontnak ki kell építenie a maga alhálózatát. Ennek az elemeit a zentai példa alapján Tehetségkuckónak célszerű elnevezni. A Tehetségkuckók lehetnek
 - a Tehetségpont közelében lévő kicsiny települések, ahol külön Tehetségpontot üzemeltetni nem célszerű
 - igen speciális Tehetségpontok, amelyek nem tudják teljesíteni a Tehetségpontok működésének minimális feltételeit, de értékes tehetséggondozó munkát végeznek
 - helyi bizalmi emberek, akikre az adott kisebb (pl. kistelepülésen, bokortanyán élő, roma, nemzetiségi, stb.) közösség hallgat
 - tehetséges fiatalok, akik a társaikat biztató, korosztályi (peer-to-peer) véleményformáló centrumok
 - helyi iskolák, intézmények, civil szervezetek, informális körök
 - helyi vállalkozók
 - stb., stb.
 - A Tehetségpontok hálózatának nem szabad merevnek lennie. A „funkciókat” (például a regionális Tehetségpont státuszát) az érintettek megegyezése alapján kell meghatározni. Fontos, hogy újonnan alakuló Tehetségpontok közössége esetén a „vezető, koordináló” Tehetségpont feladatköre rotálhasson a résztvevők között, ezért kb. minden második évben a tisztségeket újra meg kell határozni. Ugyanakkor fontos az is, hogy legyen lehetséges az újraválasztás, amikor valamelyik Tehetségpont közmegegyezésre tölti be feladatát, és szívesen vállalja ennek folytatását.
 - A hálózatos szerveződésben a szakmai sajátosságok mentén is kell „központokat”, koordinálókat szervezni. Azaz egy adott Tehetségpont más és más kötődései alapján más és más koordinációs körökbe tartozhasson egymással párhuzamosan. A Tehetségpontok támogatását a feladatrendszerük és kapcsolatrendszerük komplexitásával párhuzamosan kell növelni.
 - A Tehetségpontok hálózatát minden meglévő térségi hálózattal, így például a kistérségi iskolahálózattal együttműködve, adott esetben arra „ráépülve” kell megszervezni.
 - A Tehetségpontok hálózatának a „kibertérben”, azaz az internet virtuális világában is működnie kell.

A beszélgetésen a következő, a Tehetségpontok hálózatához nem szorosan kapcsolódó, de mindenképpen említésre méltó mozzanatok merültek fel.

- Fontos az, hogy a Tehetségpontok szervezzenek közös alkalmakat, tevékenységi formákat (projekteket, vagy bemutatkozási lehetőségeket) a tehetséges fiatalok különböző korosztályainak. Az ilyen minőségű közös munkába a tehetséggondozókat, és a közösségnek a tehetségeket pártoló tagjait is be kell vonni.

- A tehetségek kutatása során fontos azoknak a felderítése, akik még a hajdani (pl. Klebelsbergi) tehetséggondozó hagyományokat ismerik, akár mint egykori tehetséggondozók, akár mint egykori tehetséges diákok.
- A pályázatok során ki kell szűrni a tehetségfelcsereket, és a szerencselovagokat úgy, hogy elsősorban azok kaphassanak támogatást, akik sok éves önfeláldozó, önkéntes és ingyenes munkával már bizonyították, hogy a tehetségek gondozása számukra nem üzlet, hanem életforma, hivatás.
- Meg kell határozni a Tehetségpontokkal kapcsolatos módszertani útmutatók elkészítésének fontossági sorrendjét.